

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001467

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голбанос Сергій Сергійович

2. Serhii S. Holbanos

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 12-06-2026

Спеціальність за освітою: 090701 "Радіотехніка"

Місце роботи здобувача: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13541

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.25.59.05, 06.52.13, 06.77.97

Тема дисертації:

1. Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки
2. Migration mobility of youth and the mechanism of its regulation in the context of national security

Реферат:

1. Розкрито генезис наукового знання про сутність міграційної мобільності населення та визначено її специфіку щодо молоді. На основі узагальнення наукової думки запропоновано розширене трактування міграційної мобільності молоді як складного процесу реалізації особистістю свободи вибору, що виходить за межі механічного переміщення і поєднує просторово-часові характеристики фізичних змін із глибокими внутрішніми трансформаціями – зміною соціальної ідентичності та нарощенням (або втратою) інтелектуального потенціалу. Ідентифіковано та систематизовано міграційні детермінанти національної безпеки, які класифіковано за сферами життєдіяльності суспільства (економічна, демографічна, соціальна, політична). Застосування ризико-орієнтованого підходу дозволило довести, що ці детермінанти діють не ізольовано, а формують наскрізний механізм акумуляції загроз у тріаді: «соціальна вразливість (рівень особистості) – невпевненість (рівень суспільства) – нестабільність (рівень держави)». Встановлено, що така

ієрархія загроз вимагає переходу державної політики від реактивної моделі (боротьба з наслідками) до проактивної (упередження ризиків через вплив на детермінанти). На основі аналізу зарубіжного досвіду та здобутків наукової думки розроблено науково-методичні основи формування механізмів регулювання міграційної мобільності молоді, які ґрунтуються на інтеграції безпекоцентричного підходу і теорії людського капіталу. Обґрунтовано доцільність розгляду регулювання міграційної мобільності молоді як комплексу інституційних та інструментальних впливів, спрямованих на узгодження мотивацій молоді (освіта, праця, безпека, якість життя, самореалізація) з пріоритетами національної безпеки (збереження людського потенціалу, відтворення трудових ресурсів, стійкість економіки й соціальної сфери). Обґрунтовано необхідність підвищення ролі мотиваційних важелів, які формують конкурентні переваги національної юрисдикції, зокрема через доступність житла, можливості професійного розвитку, підтримку молодіжного підприємництва та забезпечення передбачуваності соціально-економічних траєкторій. Обґрунтовано, що війна посилила структурні причини мобільності молоді: зміни у попиту на працю, проблеми молодіжної зайнятості, зростання невизначеності щодо професійної реалізації в окремих секторах, порушення освітніх траєкторій та інфраструктурні втрати, що створюють додаткові бар'єри для повернення та підвищують соціально-економічну ціну реінтеграції. Доведено, що в умовах воєнного стану сукупний вплив глобальних та національних чинників створює ефект «подвійного демографічного удару» – одночасного вимивання репродуктивного потенціалу (виїзд молодих жінок) та інтелектуально-трудового ресурсу, що формує екзистенційну загрозу економічній безпеці держави та її здатності до повоєнного відновлення. Здійснено аналіз ефективності функціонуючих національних механізмів регулювання, який засвідчив критичний дисбаланс: наявні інструменти регуляторного впливу на міграційний вибір молодих людей в Україні об'єктивно поступаються системним стратегіям країн ЄС, спрямованим на активну інтеграцію української молоді. Визначено, що в умовах, коли зовнішні фактори притягування є сильнішими за внутрішні стимули, стара система адміністративного контролю втрачає сенс і не забезпечує досягнення безпекових та соціально-економічних цілей. Доведено, що забезпечення результативності національної системи регулювання можливе лише за умови органічного поєднання інструментів стримування ризиків з інструментами підвищення привабливості внутрішнього середовища для молоді, із дієвими стимулами підвищення якості життя та самореалізації в Україні. На основі сформованої парадигми розроблено організаційно-економічний механізм гнучкого регулювання, дія якого спрямована на забезпечення реальної керованості процесами міграційної мобільності через створення конкурентних умов для самореалізації молоді в інтересах національної безпеки та економічного розвитку. Запропоновано та обґрунтовано принципи дії механізму, його структуру, функції, важелі та інструменти, побудовані на триконтурній моделі управління (безпековий, економічний, соціальний контури), де об'єктом регуляторного впливу виступають міграційна поведінка та мотиваційні установки молоді. Його реалізація передбачає застосування диференційованих стратегій: «Утримання» (для груп ризику/резерву, що перебувають в Україні), «Циркуляція» (для мобільної молоді, яка здобуває освіту чи досвід за кордоном із потенціалом повернення) та «Віртуальна участь» (для вимушених мігрантів за кордоном). Обґрунтовано напрями синергії взаємодії соціальних партнерів (держави, бізнесу, освіти, громадськості) у реалізації гнучкої публічної політики в питаннях міграційної мобільності молоді. Запропоновано поєднання інституційно-програмного підходу та проектно-мережевого підходу, що дозволяє підвищити адаптивність системи регулювання до динамічних змін безпекового середовища.

2. The genesis of scientific knowledge concerning the essence of population migration mobility has been disclosed, and its specificity regarding youth has been determined. Based on the generalization of scientific thought, an expanded interpretation of youth migration mobility is proposed as a complex process through which an individual realizes freedom of choice. This interpretation goes beyond mechanical displacement and combines the spatiotemporal characteristics of physical movement with profound internal transformations – changes in social identity and the accumulation (or loss) of intellectual potential. The migration determinants of national security have been identified and systematized and classified by spheres of societal life (economic, demographic, social, political). The application of a risk-oriented approach demonstrates that these determinants do not act in isolation

but form a cross-cutting mechanism of threat accumulation within a triad: “social vulnerability (individual level) – uncertainty (societal level) – instability (state level).” It is established that this hierarchy of threats requires a shift in state policy from a reactive model to a proactive one (preventing risks by influencing determinants). Based on the analysis of international experience and scientific thought, scientific and methodological bases for forming youth migration mobility regulation mechanisms have been developed, grounded in the integration of a security-centric approach and human capital theory. The expediency of considering youth migration mobility regulation as a complex of institutional and instrumental influences is substantiated. These influences are aimed at aligning youth motivations with national security priorities. The necessity of enhancing the role of motivational levers that create competitive advantages for national jurisdiction – particularly through housing availability, professional development opportunities, support for youth entrepreneurship, and ensuring the predictability of socio-economic trajectories – is substantiated. It is argued that the war has amplified structural drivers of youth mobility: shifts in labor demand, problems of youth employment, uncertainty of professional trajectories in certain sectors, disruptions in educational pathways, and infrastructure losses that create additional barriers to return and increase the socio-economic cost of reintegration. It is proven that under martial law, the combined influence of global and national factors creates a “double demographic blow” effect – the simultaneous erosion of reproductive potential (departure of young women) and intellectual-labor resources – forming an existential threat to the state’s economic security and its capacity for post-war recovery. An analysis of the effectiveness of functioning national regulation mechanisms was conducted, revealing a critical imbalance: existing regulatory instruments influencing the migration choices of young people in Ukraine are objectively inferior to the systematic strategies of EU countries aimed at the active integration of Ukrainian youth. It is determined that when external pull factors are stronger than internal incentives, the old system of administrative control loses its meaning and does not ensure the achievement of security and socio-economic goals. It is proven that ensuring the effectiveness of the national regulation system is possible only by organically combining risk containment instruments with instruments that enhance the attractiveness of the domestic environment for youth, offering effective incentives for improving the quality of life and self-realization in Ukraine. Based on the formed paradigm, an organizational-economic mechanism of flexible regulation has been developed, aimed at ensuring real manageability of migration mobility processes by creating competitive conditions for youth self-realization in the interests of national security and economic development. The principles of the mechanism’s operation, its structure, functions, levers, and instruments are proposed and substantiated within a three-contour management model, where the object of regulatory influence is youth migration behavior and motivational attitudes. Its implementation envisages the application of differentiated strategies: “Retention”, “Circulation”, and “Virtual Participation”. The directions for the synergy of interaction among social partners (the state, business, education, and civil society) in implementing flexible public policy regarding youth migration mobility are substantiated. A combination of an institutional-program approach and a project-network approach is proposed, increasing the adaptability of the regulatory system to dynamic changes in the security environment.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Семикіна М.В., Семикіна А.В., Голбанос С.С. Конкурентоспроможність людського капіталу на молодіжному ринку праці. Збірник наукових праць НУК. Миколаїв : НУК, 2015. № 3 (459). С. 110-117.

<https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/3743>

- 2. Семикіна М.В., Голбанос С.С. Конкурентоспроможність молоді на регіональному ринку праці в умовах системної кризи. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Збірн. наук. пр. Кіровоград: КНТУ, 2015. Вип. 27. С. 28 – 35. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/7>
- 3. Голбанос С.С. Міграційна мобільність молоді: чинники зростання та безпекові наслідки. Економіка та суспільство. 2025. № 79. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6677> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-38>
- 4. Голбанос С.С. Зарубіжний досвід регулювання міграційної мобільності молоді через призму безпекових наслідків. Центральнотраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2025. Вип. 13(46). Ч.1 С. 34-45. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13\(46\).1.34-45](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13(46).1.34-45)
- 5. Голбанос С.С. Вибір регуляторів міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки. Ефективна економіка. 2025. №10. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.137>
- 6. Семикіна М.В., Голбанос С.С., Семикіна А.В. Методологія наукових досліджень міграційної мобільності молоді в контексті пріоритетів людського розвитку. Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія / за наук. ред. О.Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦІРоЛ, 2025. Розд.4. С.435-457. <https://vmurol.kr.ua/?p=14103>
- 7. Голбанос С.С. Підвищення конкурентної якості людського капіталу як умова успішної євроінтеграції України. Актуальні проблеми розвитку підприємств в умовах нестабільної економіки: матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 15 груд. 2015 р. КНТУ. Кіровоград: КОД, 2015. С. 46-47. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/47916ff7-8f81-4646-aa55-ee87003f760f/content#page=46>
- 8. Голбанос С.С. Якість людського капіталу: чи завжди вона стає індикатором конкурентоспроможності на ринку праці? Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті: матер. міжнар. наук.-практ. конф 12 квіт. 2016 р., КНТУ. Кіровоград: КОД, 2016. С.30-32. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/b56853da-1e6a-4960-8515-ff775e2b0521/content#page=30>
- 9. Голбанос С.С. Аспекти конкурентоспроможності української молоді на ринку праці. Напрями економічного зростання та інноваційного розвитку підприємств: матер. міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молод.учених 21 квіт. 2016 р., КНТУ. Кіровоград: КОД, 2016. С.26-28. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/9ff355d7-8657-44e1-a445-0a3dc77f78a5>
- 10. Голбанос С.С., Куликов Г.О. Проблемні аспекти праці та зайнятості населення України в часи війни. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем: матер. X Міжнар. наук.-практ.конф., 17 лист. 2022 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. С. 62-64. <http://www.kntu.kr.ua/doc/science/zahody/vikl/2022/13-tez.pdf>
- 11. Гуменюк А. В., Голбанос С.С., Куликов Г.О. Актуальні проблеми праці населення України в умовах війни. Цілі сталого розвитку : проблеми і можливості досягнення в Україні та світі : матер.VI Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 20 жовт. 2022 р. Київ : [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2022. С. 31-33. http://filelibsnu.at.ua/conference/2023/conf_CSR_2022.pdf
- 12. Гуменюк А. В., Голбанос С. С., Куликов Г. О. Специфіка розвитку сфери праці в умовах війни. Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз : матер. всеукр. наук.-практ. конф., 20 квіт. 2023 р., м. Кропивницький: РВЛ ЦНТУ, 2023. С. 23-25. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/12784>
- 13. Голбанос С.С. Регулювання міграційної мобільності молоді як пріоритет національної безпеки України. Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції: матер. III міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 лист. 2023 р. Хмельницький: ХНУ, 2023. С. 256-259.
- 14. Голбанос С. Проблемні аспекти міграційної мобільності молоді та її обліку. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : матер. XI міжнар.

наук.-практ. конф., 30 лист. 2023 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С.127-129.

https://audit.kntu.kr.ua/files/2023_tez.pdf

- 15. Голбанос С.С. Концептуальний підхід до регулювання міграційної мобільності молоді з позицій безпеки України. Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі: матер. всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 12 груд. 2023 р.: ЦНТУ, 2023. Част. 2. 2023. С. 65-66. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/8324203e-1188-4955-b747-fbc784c1fa09>
- 16. Голбанос С.С. Новітні виклики і тренди міграційної мобільності молоді України крізь призму глобалізації та національної безпеки. Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі : матер. II всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 27 лист. 2024 р.) Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2024. I част. С.117-120. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/46b985da-d04d-4a6d-b909-9a036463eaca>
- 17. Голбанос С.С. Диджиталізація та міграційна мобільність молоді: виклики національній безпеці та нові аспекти регулювання. Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та диджиталізації економіки : Матер.VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет конф., м. Кропивницький, 24-25 квіт. 2025 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С.53-55. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16714>
- 18. Голбанос С.С. Актуальні проблеми регулювання міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки. Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз: матер. III Всеукр. наук.-практ. конф., 5 черв. 2025 р. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. С. 87-90. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16895>
- 19. Голбанос С.С. Регулювання міграційних потоків молоді в контексті національної безпеки. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 6-7 лист. 2025 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С.105-107. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/17807>

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U002827, 0118Y007169, 0118Y007168

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семикіна Марина Валентинівна

2. Maryna V. Semykina

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6995-1267

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дороніна Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Doronina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7430-4881

Додаткова інформація: <https://publons.com/researcher/AAF-5573-2021/>;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57949010400>;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=B0WnH8wAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біль Мар'яна Михайлівна

2. Maryana M. Bil

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4979-4019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 05539979

Місцезнаходження: вул. Козельницька, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сторожук Оксана Василівна
2. Oksana V. Storozhuk

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9450-7704**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Центральноукраїнський національний технічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02070950**Місцезнаходження:** просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Андрощук Ілона Олександрівна
2. Iлона O. Androshchuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2232-8061**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Центральноукраїнський національний технічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02070950**Місцезнаходження:** просп. Університетський, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Зайченко Володимир Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зайченко Володимир Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Андрощук Ілона Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна